

ע"פ 2888/15 - עלא ח'דיירי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2888/15

לפני:
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט צ' זילברטל
כבוד השופט נ' סולברג

המערער: עלא ח'דיירי

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
(כב' השופטים: מ' פינקלשטיין - סג"נ, ל' ברודי ו-ר'
אמיר) ב-תפ"ח 5576-04-14, מתאריך 19.03.2015

תאריך הישיבה: ז' בכסלו התשע"ז (07.12.2016)

בשם המערער: עו"ד אחמד מסאלחה

בשם המשיבה: עו"ד דפנה שמול

פסק-דין

השופט ח' מלצר:

1. בפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטים: מ' פינקלשטיין - סג"נ, ל' ברודי ו-ר' אמיר) ב-תפ"ח 5576-04-14, מתאריך 19.03.2015, במסגרתו הושטו על המערער העונשים הבאים: 14 שנות מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו (בין התאריכים 06.03.2014 - 20.05.2014); הפעלת מאסר על תנאי בן 12 חודשים שירוצה בחופף לעונש המאסר בפועל; 12 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המערער, במשך שלוש שנים מיום שחרורו, עבירת אלימות מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המערער, במשך שלוש שנים מיום שחרורו, עבירת אלימות מסוג עוון. כן חויב המערער לפצות את משפחתו של המנוח בסך של 300,000 ש"ח.

להלן נפרט בקצרה את הנתונים הדרושים להכרעה במכלול.

עובדות כתב האישום שהוגש נגד המערער

2. כנגד המערער הוגש כתב אישום, אשר תוקן בשנית, במסגרת הסדר טיעון, שייחס לו עבירה של הריגה - עבירה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

3. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה כי המערער וחוסין סיידה ז"ל (להלן: המנוח) עבדו כקצבים במפעל מסוים באזור התעשייה עמק חפר, ועסקו בפירוק בשר. בכתב האישום המתוקן נטען כי ציוד העבודה של השניים כלל חלוק עבודה, מגפיים, כפפות מנירוסטה וסכין חדה בעלת להב באורך של כ- 13 ס"מ (להלן: הסכין). לפי הנטען, הסכין, המגפיים והכפפות היו מאופסנים בארונות בחדר ההלבשה במפעל.

על פי כתב האישום המתוקן - בתאריך 27.02.2014, או בסמוך לכך נתגלע סכסוך בין המערער לבין המנוח, על רקע עיסוקו הנוסף של המנוח מחוץ לשעות העבודה. בכתב האישום המתוקן נטען בהקשר זה כי בתאריך 06.03.2014, בשעה 06:20, או בסמוך לכך, בחדר ההלבשה - המערער והמנוח התכוננו לתחילת העבודה. עוד נטען, כי המערער סיים להתכונן לעבודה כשהוא לבוש וערוך בצידו שצוין לעיל. באותה עת, כך נטען, המנוח עמד, בצידו השני של החדר, ליד הארונות שלו, והחל אף הוא להיערך לקראת תחילת יום העבודה. על פי כתב האישום המתוקן בין המערער לבין המנוח החלו אז חילופי דברים, שבמהלכם המערער התקרב לעבר המנוח. בהמשך, כך נטען, השניים החלו לדחוף זה את זה, והמנוח השליך לעבר המערער נעל שפגעה בו. בתגובה, כך נטען, המערער נטל את הסכין שהיתה באמתחתו, הניפה ודקר את המנוח דקירה אחת בעומק של כ- 5 ס"מ לפחות בצווארו. לאחר מכן, כך נטען, המערער שלף את הסכין והשליכה. על פי הנטען בכתב האישום המתוקן, המנוח צעד מספר צעדים, וכתוצאה מהדקירה הוא התמוטט ארצה. מיד לאחר מכן, כך נטען, המערער נמלט מהחדר, ויצא בריצה מהמפעל לעבר רכבו שחנה מחוץ לשערי המפעל, ונס מהמקום בנהיגה מהירה.

בכתב האישום המתוקן נטען כי כתוצאה מהדקירה נגרם למנוח פצע דקירה פסי בצוואר באורך של 1.5 ס"מ ובעומק של כ- 5 ס"מ לפחות, אשר גרם למוותו, כתוצאה מאיבוד דם בשל נזק לווריד התת בריחי הימני.

פסק דינו של בית המשפט המחוזי

4. בתאריך 01.12.2014, המערער הורשע בבית המשפט המחוזי הנכבד, על פי הודאתו במיוחס לו בכתב

האישום המתוקן. במסגרת הסדר הטיעון שנערך בין הצדדים הוסכם כי המשיבה תגביל את עתירתה לעונש של עד 16 שנות מאסר לריצוי בפועל (הכולל בתוכו הפעלת מאסר על תנאי שהיה תלוי ועומד נגד המערער) והמערער יטען באופן חופשי לגבי רכיב המאסר. כן הוסכם בין הצדדים כי המערער ישלם למשפחת המנוח פיצוי בסך 300,000 ש"ח, ויטל עליו עונש מאסר על תנאי לפי שיקול דעתו של בית המשפט.

5. בתאריך 19.03.2015, בית המשפט המחוזי הנכבד גזר את דינו של המערער. לצורך קביעת מתחם הענישה ההולם בעניינו של המערער - בית המשפט המחוזי הנכבד עמד בהרחבה על הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, על מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות דומות, ועל הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

6. באשר לערך החברתי שנפגע מביצוע עבירת ההריגה - נקבע כי מעשיו של המערער פגעו בערך העליון של קדושת החיים.

7. לעניין מדיניות הענישה הנהוגה - בית המשפט המחוזי הנכבד בחן את הענישה בעבירת ההריגה, בפרט כזו המבוצעת על רקע סכסוך, וקבע כי מתחם העונש ההולם בעניינו של המערער נע, בנסיבות, בין 12 ל-16 שנות מאסר לריצוי בפועל.

8. במסגרת הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה - בית משפט המחוזי הנכבד קבע כי אין מדובר באירוע מתוכנן, שבו אדם הצטייד מראש בסכין כדי לפגוע בזולתו, כי אם בשימוש שעשה המערער בסכין שהיתה ברשותו אך ורק למטרת עבודה. בית המשפט המחוזי הנכבד עמד בנוסף על הנזק שנגרם לבני משפחתו של המנוח, אשר הותיר אחריו אלמנה ושבעה יתומים. בתוך כך, צוין כי בני המשפחה חווים אובדן ומשבר קשה, והאלמנה נאלצת להתמודד בגפה עם הקושי בגידול הילדים ובפרנסתם, כשהיא עצמה איננה אישה בריאה, וכאשר שניים מילדיה סובלים אף הם מבעיות רפואיות.

9. בבואו לקבוע את עונשו של המערער בתוך מתחם הענישה - בית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי במסגרת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה יש לזקוף לזכות המערער: את הודאתו בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון, אשר תרמה תרומה ניכרת לחיסכון בזמן שיפוטי; את החרטה שהביע למעשיו; את הפיצוי הכספי שהמערער שילם לאלמנתו של המנוח; את המאמצים שנעשו מטעמו לכרות סולחה עם משפחת המנוח, ואת נסיבותיו האישיות הקשות של המערער, אשר שכל כמה בני משפחה. יחד עם זאת, בית המשפט המחוזי הנכבד שקל לחומרא את עברו הפלילי של המערער, הכולל הרשעה בעבירת אלימות כלפי אשתו, וקימו של מאסר על תנאי בר הפעלה בן 12 חודשים.

10. לנוכח כל האמור לעיל, ולאחר שאיזן בין כל השיקולים הרלבנטיים - בית המשפט המחוזי הנכבד השית על המערער את העונשים המפורטים בפיסקה 1 שלעיל.

טענות הצדדים בערעור

11. המערער משיג על חומרת העונש שהושת עליו בגזר הדין. לטענת המערער, העונש שהושת עליו חורג לחומרא באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנהוגה, בשים לב לכך שבמצבים דומים, לשיטתו של המערער, נגזרו עונשים

קלים יותר מהעונש שהושת עליו. המערער טוען עוד כי בית המשפט המחוזי הנכבד לא נתן את המשקל הראוי לנסיבותיו האישיות הקשות; להודאתו ולחרטה שהביע, וכן לנכונותו של המערער לכרות סולחה עם משפחת המנוח ולפצותם.

12. בדיון שנערך בפנינו, בתאריך 07.12.2016 בא-כוחו של המערער חזר על נימוקי הערעור, והדגיש כי בני לביני - נחתם בין הצדדים הסכם סולחה, אשר במסגרתו המערער שילם למשפחת המנוח 400,000 ש"ח נוספים, כך שלמשפחת המנוח שולמו בסך הכל 700,000 ש"ח.

13. באת-כוח המשיבה טענה מנגד כי גזר דינו של בית המשפט המחוזי הנכבד הולם את חומרת העבירה בה המערער הורשע, והוא מבטא איזון ראוי בין מכלול השיקולים הרלבנטיים, בהתחשב בחומרה היתרה הגלומה בעבירת ההריגה המבוצעת תוך שימוש בנשק קר. באת-כוח המשיבה ציינה בנוסף, כי הסכם הסולחה שנכרת בין הצדדים נועד כדי למנוע שפיכת דמים עתידית, ואין ללמוד ממנו, לשיטתה, כי משפחת המנוח מסכימה להפחתה כלשהי בעונשו של המערער.

לאחר סקירת טענות הצדדים נפנה עתה לליבון הדברים.

דיון והכרעה

14. לאחר שבחנו את מכלול החומר שבתיק ושמענו את טענות באי-כוח הצדדים במהלך הדיון לפנינו - אנו סבורים כי יש מקום לקבל את הערעור באופן חלקי ולהפחית במידה מסוימת, מעונש המאסר בפועל שהושת על המערער. הנימוקים לקביעותינו יובאו בקצרה להלן.

15. הלכה היא, כי ככלל אל לה לערכאת הערעור להתערב בעונש שהושת בערכאה המבררת, אלא אם מדובר בסטייה קיצונית ממדיניות הענישה הראויה והנהוגת, או כאשר מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את הדבר, או כאשר נפלה טעות מהותית בגזר הדין (ראו: ע"פ 5849/13 בן חיון נ' מדינת ישראל (06.10.2014); ע"פ 8344/14 אסור נ' מדינת ישראל (15.03.2015); ע"פ 2817/15 דהן נ' מדינת ישראל (01.07.2015)). במיוחד נכונים הדברים במקרה שבו גזר הדין מצוי בטווח הענישה שהוסכם עליו בהסדר הטיעון, שאז התערבותו של בית המשפט שלעורר בעונש תהא מוגבלת ומצומצמת ביותר ותיעשה רק בהתקיים נסיבות מיוחדות וחריגות (ראו: ע"פ 4921/11 דלאשה נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (9.7.2012); ע"פ 9097/05 מדינת ישראל נ' ורשילובסקי, חוות דעתו של חברי כב' השופט א' רובינשטיין (03.07.2006)).

16. בנסיבות העניין - לא מצאנו כי המדדים העיקריים לעונש שנקבעו על-ידי בית המשפט המחוזי הנכבד בגזר דינו היסודי והמקיף סוטים לחומרא, באופן המתחייב התערבות, ממדיניות הענישה הנהוגה, ודברים אלו נכונים ביתר שאת מקום בו העונש שנגזר על המערער, עומד בגדרו של טווח הענישה שהוסכם בהסדר הטיעון, והוא אף מתחת ל"רף העליון", שהמערער היה מוכן לקבל על עצמו. בהקשר זה אין צורך להכביר מילים על חומרתה של עבירת ההריגה, הנמנית על העבירות הקשות והחמורות בספר החוקים, ומטרתה להגן על ערך החיים וקדושתם. המחוקק ביטא חומרה זו, עת בחר להעמיד את העונש המרבי בצידה על 20 שנות מאסר.

על הפגיעה בערך חשוב זה יש להגיב בענישה משמעותית ומרתיעה, שיהא בה כדי לתת ביטוי לתפיסת החברה את מעמדו הנשגב של ערך החיים. על מקומו של ערך קדושת החיים עמד חברי, השופט צ' זילברטל ב-ע"פ 9422/11 דהן נ' מדינת ישראל (03.07.2013), בציינו כדלקמן:

"דומה, כי כבר נאמר כל שניתן על הקלות הבלתי נתפסת בה נגדעים בארצנו חיי אדם, ולא נותר אלא לחזור על הדברים. חילופי דברים וסכסוכים של מה בכך מובילים במקרים רבים מדי ובמהירות גדולה מדי לשליפת כלי נשק, קר או חם, או לנקיטה במעשי אלימות קטלנים. יתרה מכך, לעיתים נדמה שחל פחות בלתי נסלח ובלתי נסבל בערכם של חיי אדם. בראש ובראשונה עלינו לשוות לנגד עינינו את המנוח שחיי קופדו בנסיבות שאין להשלים עימן, ולהגנה על ערך החיים וקדושתם שמור משקל משמעותי ביותר במלאכת הענישה" (שם, פסקה 8).

17. על אף כל האמור לעיל - הגענו למסקנה כי יש מקום, בנסיבות, להקל במידה מסוימת בעונש המאסר בפועל שהושת על המערער, וזאת בשל העובדה כי נכרת בזמן האחרון הסכם "סולחה", אשר לא עמד לנגד עיניו של בית המשפט המחוזי הנכבד עת שגזר את עונשו של המערער. זה המקום להדגיש כי השתתפותו של המערער בהליך ה"סולחה" עם משפחת המנוח - אין להקל בה ראש, בשים לב לכך שמוסד "הסולחה" לא מהווה רק מנגנון שמטרתו לגשר בין צדדים יריבים בלבד, אלא שהוא נועד להביא ליישוב סכסוכים בהסכמה, ולהשכין שלום, תוך מניעה וסיכול של החמרת האלימות בין הצדדים (ראו: ע"פ 3381/16 אלקרינאוי נ' מדינת ישראל (10.07.2016) (להלן: עניין אלקרינאוי)). בית משפט זה ציין לא אחת, כי קיומו של הסכם "סולחה" יכול לשמש, לעיתים, שיקול לקולא (אך לא שיקול מכריע) בגזירת עונשו של הנאשם בהתקיים תנאים מסוימים, ובכללם: הצלחת ההליך בהבאת הסכסוך לידי סיום (ראו: דנ"פ 3261/03 סרחאן נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (9.4.2003), והאסמכתאות המצויות שם; בש"פ 8041/06 מרזוק נ' מדינת ישראל פסקה 5 (31.10.2006); ע"פ 635/05 דענא נ' מדינת ישראל (26.11.2007); עניין אלקרינאוי, פסקה 12).

בנסיבות דנן, התרשמנו כי אופיו החריג של הסכם ה"סולחה" שנערך פה, במסגרתו שולם בפועל למשפחת המנוח סכום פיצוי ניכר, נוסף על זה שהמערער חוייב בו בפסק הדין - מבטא ביתר שאת את החרטה של המערער ואת רצונו להביא לסיום הסכסוך, תוך נכונות לתקן, במידת האפשר, את התוצאות הכלכליות שמעשיו המיטו על משפחת הקורבן.

18. סוף דבר - החלטנו להפחית שנה ומחצה מעונש המאסר בפועל שהושת על המערער, ולהעמידו על 12 שנות מאסר ומחצה. יתר רכיבי גזר הדין יוותרו על כנם - ללא שינוי.

ניתן היום, כ"ח בכסלו התשע"ז (28.12.2016).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט